

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 2.5.2011
čj. SRS 033482/2011

Oblastní odbor SRS

Slovanská alej 2179/20

326 00, Plzeň

Zpráva č. 5 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 25.4.–1.5.2011

1. Počasí

Ve sledovaném období bylo proměnlivé počasí, střídaly se polojasné a oblačné dny doprovázené přeháňkami a místy i bouřkami s vydatnějšími dešti. Denní teploty se pohybovaly v rozpětí 14-20 °C, noční teploty 4-6 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Půda je přiměřeně zvlhčená až ke kořenové sféře, porosty již přestaly strádat suchem a nedostatkem přístupných živin. Mnohé porosty obilnin byly ale v minulých sledovaných obdobích natolik zasaženy suchem, že jsou spodní patra listů zažloutlá a některé odnože jsou již zaschlé. Zároveň došlo k ochlazení a tím ke snížení rychlosti vývoje vegetace. Je dokončováno setí kukuřice a sázení brambor. Probíhá ošetřování porostů pšenice ozimé a ječmene ozimého proti houbovým chorobám. V ovocných sadech byly naistalovány feromonové lapače na jednotlivé druhy obalečů na jabloních a slivoních.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30-32)

V okrese Tachov (Dolní Jadruž, 27.4.) pozorován slabý výskyt výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*) na bázích stébel. Střední výskyt padlí pšenice na spodních listech a bázích stébel rovněž zjištěn v k.ú. Mirošov a Těně v okrese Rokycany. V okrese Klatovy (Petrovice u Měčina, 27.4.) zaznamenán střední výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*). V okrese Klatovy zjištěn střední výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) (Petrovice u Měčina a Bíluky, 27.4.) a slabý výskyt tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) (Petrovice u Měčina, 27.4.). Na pozorovacím bodě v okrese Domažlice (Hlohová, 29.4.) zaznamenán střední výskyt tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Požerky dospělců kohoutků (*Oulema spp.*) zjištěny v okrese Plzeň - jih (Chlum u Blovic, 28.4.). Dospělci kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*) – střední výskyt - a kohoutka černého (*Oulema melanopus*) – slabý výskyt - pozorování v okrese Domažlice (Hlohová, 29.4.).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 32–37)

Na pozorovacích bodech v okresech Rokycany (Příkosice, 28.4.), Klatovy (Petrovice u Měčina, 27.4.) a Tachov (Velký Rapotín, 28.4.) zjištěn střední výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis f. sp. hordei*). Na pozorovacím bodě v k.ú. Vochov stále trvá silný výskyt padlí ječmene.

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.**

Silný výskyt sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) sledován na Domažlicku (Ohučov, 29.4.), střední výskyt v okrese Plzeň – jih (Vlčtejn, 28.4.) a slabý výskyt této choroby na Rokycansku (Příkosice, 28.4.).

Zjišťování výskytu sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován slabý výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) v okresech Rokycany (Příkosice, 28.4.), Klatovy (Petrovice u Měčina, 27.4.), Plzeň - jih (Vlčtejn, 28.4.) a Tachov (Velký Rapotín, 28.4.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt dospělců kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*) zjištěn v okrese Domažlice (Ohučov, 29.4.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá

JEČMEN JARNÍ (RF 12–23)

Porosty ječmene jarního jsou zatím bez významnějších škodlivých činitelů. Po občasných dešťových srážkách začaly lépe odnožovat.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 13-19)

První slabé poškození rostlin dospělci **Listopasa (Sitona spp.)** byl zjištěn v okrese Domažlice (Srbice u Kolovče, 26.4.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 57-65)

Rostliny se rychle vyvíjely, mnohé porosty jsou již v plném květu. První střední výskyt dospělců **bejlomorky kapustové (Dasyneura brassicae)** byl zaznamenán v okrese Domažlice (Staňkov - ves, 26.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Na všech pozorovacích bodech jsou pozorovány opětovně pouze slabé výskyty **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)**: okres Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 29.4.), okres Tachov (Dolní Jadruž, 27.4. a Dlouhý Újezd, 26.4.), okres Cheb (Jesenice u Chebu, 26.4.). Vzhledem k tomu, že porosty řepky ozimých již kvetou či rozkvétají, nemá ochrana proti blýskáčce řepkové již význam (tento brouk nejvíce škodí na poupatech). V okresech Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 28.4.), Tachov (Dlouhý Újezd, 26.4.), Plzeň – sever (Vochoz, 27.4.), Klatovy (Třebýcinka, 27.4.) a Domažlice (Staňkov – ves, 26.4.) zjištěn slabý výskyt **krytonosce šesulového (Ceutorhynchus assimilis)**. Na Karlovarsku (Sedlo u Toužimi, 26.4.) zjištěno střední poškození rostlin **krytonoscem řepkovým (Ceutorhynchus napi)** a na Domažlicku slabé poškození tímto broukem (Staňkov – ves, 26.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 – práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 – práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny.

Kritické číslo u bejlomorky kapustové je 1 samička na 4 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 13-24)

Mák vzešel z důvodu sucha nerovnoměrně, porosty jsou mezerovité. Zatím nebyli pozorováni dospělci **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)**.

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10-22 BBCH, pozorování larev v období stonkování 40-49 BBCH.

Porosty se ošetří do fáze 4-5 listů v případě výskytu 3-4 brouků na 1m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 64)

Výskyt **pilatky jablečné (Hoplocampa testudinea)** zatím nebyl na optických lapácích (bílých lepových deskách) zjištěn.

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku. Stránka 4 z 5

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 69)

Zjištěn slabý výskyt dospělců **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** a **pilatky žluté (*Hoplocampa flava*)** na slivoních v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 28.4.).

Zjišťování výskytu dospělců pilatky švestkové a pilatky žluté se provádí 2x týdně od začátku kvetení na 3 bílých lepových deskách. Z počtu ulovených dospělců se vypočte průměrný počet ulovených jedinců na 1 lapač a den.

Signalizujeme ošetření proti dospělcům pilatky švestkové a pilatky žluté. Ošetření se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

První výskyt dospělců **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** byl zjištěn v Plzni, 29.4.

Preventivní ochrana spočívá v odstranění a likvidaci opadavých listů v pozdním podzimu. Chemický zásah insekticidy je neúčinnější v době rojení motýlů 1.generace.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová